

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkeket a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:	
Egész évre	— — — — — 8 Kor
Félévre	— — — — — 4
Negyedévre	— — — — — 2
— Hirdetések díjazás szerint.	

Feljegyzések.

Egy kis klerikális botrányra éhezett a sötétség lovagjainak tábora — Kolozsvárt és országos „Majláth-hajszát” rendezett belőle. — Hja! Élelmesek ám a sötétség lelkiismeretlen fia és vakmerően, merészen támadják azt az erdélyi püspököt, akiben semmiféle nagyító üveggel sem tudnak hibát találni és aki szerintök: „minden klerikális propaganda bőkezű támogatója.” Nagy bűn ám az ő szemökben ez a nagy erény. A sötétség gonosz májű fia fogcsikorgatva szidják úgy suba alatt maguk között, hogy miért is nem „támogatja” a páholy-perselveket, — hanem holmi „Szent Antal” nevű árvaházat és menházat támogat a holtkéz vagyonából.

Hát „le a kalappal” — „Kadoscha” rendi lovagok, mikor a Majláth nevet ajkatokra veszték, — a magyar katho-

likus egyház ezen szenteletű, lánglelkű, genialis püspökét ne sérttegetések azért, mert a humanizmus — a krisztusi önzetlen humanizmus — élő példányképe és gyakorlója.

Mert Majláth kegyelmes püspöknél az emberszeretet nem maszk és spanyolfal, — mint a sötétség rejtett mélységeiben dolgozó cégeknél, hanem valódi angyali jótékony-ság, aki azért teszen jót másokkal, — még ellenségeivel is, — mert igazi, Jézus szíve szerinti főpap. Micsoda bornírt gondolkozás kell tehát ahhoz, hogy a kolozsvári sz. Antal árvaház esetleges hiányairól egy minden aron botrányt hajhászó firkonc világgá ereszt a rotációs gépen egy rém-sárkányt — azért a képzelt „botrányért, — klerikális országos botrányért” — Majláthot akarja felelőssé tenni? Hol itt az igazság? Hol a lelkiismeret? Hogy írhat egy magyar felhivatalos ily szavakat le: „Majláth püspök, — aki minden klerikális propaganda

bőkezű támogatója. — eddig hallgat, — hogy miért ébeztek az ő védnöksége alatt az árvák. Pedig az ő szava is érdekelné azokat, akik ebben az országban régóta hasztalan követelik a szekularizációt.”

Ime, ily nemtelen difamációval illetik azt, aki másokkal jót tesz nem a püspöki jövedelmeiből, hanem saját családi vagyonából. A jótékony püspök ezidőszertint nincs Erdélyben, mert gyöngye egészségét ápolja, hogy az Úr szőlőjében annál tevékenyebben munkálkodhassék — és ezt a kis pihenést, ezt a rövid távollétet használja ki a sötétség hada az ellene való hajszára. Mennyi kommentárt fűznek azután a lelkiismeretlen sajtó siponcok a Kolozsvárról kieresztett rém-sárkány körül, hogy azt ország-világ vegye valahogy tudomásul. Pedig ez a vakmerő interpellációs már megkapta a feleletet, hogy ha abban az árvaházban valóban van valami baj, az rögtön orvosolandó és mégis a

T Á R C A.

Következetlenség.

*Ha bánatom van, nem hordom piacra —
Csak kertem hű örzőihez viszem.
Az őszi rózsák szép fejét lehajtja,
Violám velem sírnak híven.
Néhol viruló bimbók rám nevetnek:
— Ne menj tovább! bizzad reánk a titkot!
... Könnyelmű rózsák, valjon rájok bizzam?
Kértem a sötét lombú tamariszkot.
„Ha tövisektől nem félnél talán úgy —
A malmesonok mind megértenének.
Ha töviseket ki tudnád kerülni
Nem lenne tragikomikus az élet”.
Bölcs tamariszk, Te jól oktatsz, belátom:
De néha édesebb az a tövis —
Amit egy el nem ért virágért hordunk,
Édesebb néha: a rózsánál is . . .*

Madame Chrysanthème.

Szezonvégi élmények.

Főt. Szerkesztő úr! Nem hiszem, hogy akadna még fürdő a világon, ahol ilyesmi megtörténjen; helyesebben: akadna még egy szörnyű füles ember, ki szezon-végen s lucskos-szotyogós időben induljon fürdőzni. Elrettentő például leirom s főtisztelendőséged, ha csak egy kicsi szimpátiával viseltetik is a más káran tanulni szerető emberek iránt, kérem szerkessze ki lapjában.

Tehát, — egy másodosztályú fülkében ültem. Kívül a felhőktől, belül a gomolygó szivarfüsttől homályos, szomorú volt a világ. S mindez t. i. a belső szomorúság egyetlen útársam egy köpcös úriember jóvoltából szakadt reám. Én hűsevő létemre a takarmánytól, ha mindjárt dohány is az, huzódózom; ugyancsak mérgesen nézegettem hát végig a füstölő urat. Ő annál atyafiságosabb indulatot mutatott irányomban. Szenes szivarcsutakját az orrom előtt levő hamutartóba nyomta, egyet-kettőt köhintett s megszólított:

— Uraságod talán Stubnyára utazik?

— Ő nem — egy kicsit tovább!
— Talán Csorbára.
— Még annál is odebb, — egy körutazást tesztek Poprádfelkán, Ruttkán át Budapestre.
— Hm-hm! Szép tura igazán. De kár ki nem szállni Stubnyán, igazán kár.

Annak az úrnak kimondhatlan behizelgő modora volt. Addig beszelt Stubnyáról, míg előszedtem táskámat, paraplémat s leszálltam Stubnyán. Befelé alig volt útas, kifelé azonban minden egyfogatos és kétfogatos meg volt pakolva.

Szezon vége — gondoltam, ürül a fürdő. Felpakkolom magam egy konflisba s kiadom a parancsot: a fürdőre. Egy marcona legény volt a koesisom, hátrafordult a bakon, végig mustralt alaposan s mintha nem jól értett volna, elnyújtott hangon kérdezte: a fürdő-re? Gyű te no! A biztatás már a lovainak szólt. A koesis csodálkozásának jelentősége volt; egyéb-iránt itt mindennek jelentősége volt, a befelé üres, kifelé tele liakereknek, a kerekék keserves nyirkorgásának, mindennek.

A fürdön megállók az első szálló előtt.

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnevnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára.”

Arjegyék kívánatra ingyen és bérmentve.

városi hatóság ennek dacára is felosztást rendelt el legalább részletben, mert szerintök tilos a magánjótékony-ság és humánus intézmények fentartása.

Hát persze! Mert akkor mikor lesz szekularizáció? „Hier liegt der Hund begraben.“ — Lám, azért, mert a sz. Antal árvaház gondnoka a gyermekek és kilenc agg ellátására a kosztadónőnek naponta hat koronát adott — ezért Majláth a felelős és az ő püspöki vagyona, — ezért kurjongat az ő kedvenc kürtjén a szekularizációról a sötétség kürtöse. Sőt még kérdezi is: „hová lett a sok pénz, ami az istenes pumpolásból a hat koronákon felül maradt?“. Hát revidálja a számadást a kíváncsi bocher! Bizonyára csatlódni fog, mikor azt hiszi, hogy „a klerikalizmusz élelmes szatocsaí jól tudják a maguk hasznára gyümölcsöztetni a kereszt sz. jelvényét.“

*

Ahol a szegények gondozásáért ily hangú szidalmazást kell elszenvendnie az ártatlanoknak, — ott ne keressetek lelkiismeretet. Ott fel lehet tenni azt is, hogy ebbe az árvaházba beoptak egy oly molygó fináncot, aki jól lakván a vendégasztalnál, meg sem törölve a piszkos száját, az árvák szegénységét használta ki támadó fegyverül — a katolikus püspöki kar és főképen Majláth ellen. Mert más-kép hogyan is írná ezeket a szavakat az ő pesti megbizottja: „a z áll a m e g y-

részt azért is ajándékozta még a főpapokat a kezükre juttatott javakkal, hogy a szegények és árvák ellátásáról is gondoskodjanak.“ Hát hiszen gondoskodnak is mindenütt, csak ott a sötétség óduiban nem látják és nem akarják tudomásul venni azokat a nagy összegeket, melyeket a főpapok ily célokra is adnak.

Főképen Majláth gróf püspök az, aki az egyházi vagyonát egészen a közcélok-nak szenteli, sőt családi vagyonának nagy részét is — és így legkevésbé ezt a jólkü mágnáspapot kellett volna beleke-vernii a sz. Antal árvaház címen meg-indított hajzába.

De úgy látszik Kolozsvárt és a sátn táborában valóban alkalmazásba vették már régóta a jezsuitákra ráfogott ezen axiómát: „A cél szentesíti az eszkö-zöket.“ — Le a kalappal a magán-jótékony-ság előtt is! — Ez az igazság — „társadalom!“

Lélekevők.

Néha a betűk torlódása és hangzása telje-sen kifejezi az eszmét, melyet körülünk vele.

A pletyka nemcsak morális értelemben sérti lelkemet, hanem azt mondhatom: fizikailag kellemetlen rám nézve ez a fogalom. Valami beteges érzékenységgel mindig összefüggést látok a lelek érzései és a külső tárgyak között. Érzem, hogy egyik a, másikert áll elő. A külső élet erkölcsi is hatással van ránk. Formálja, gyúrja, idomítja a lelkét minden, ami körül-vesz. Bizonyos hang, mely a fizika törvényei szerint tudom is én hány rezgést végez, az én lelkemben új világot nyit meg.

Természetes, hogy hely kellene, de itt minden zűg be van töltve. A portásnál magasabb fórumig nem is jutottam. Tessék amott a második szállóban megpróbálni. Oda mentem hát, de ott sem volt hely; a portás olyanforma tekintettel fogadott, mint előbb a kocsisom: minden hely el van foglalva, hát nem tetszett látni, mennyi vendég ment vissza a vonathoz, mert nem volt hely? Soha ennyi vendég!

— Ez egy cseppet sem vigasztaló. De hiszen olyan hideg van, hogy a bunda is el-esuszná! És nem mondtam ezzel valami nagyot, három fok volt 0 felett.

— Mán kérem, most ijjenek az urak!

— De édes emberem, most 4 óra, mind-járt rám sötétedik s én ma nem mehetek vissza. Nekem hely kell. Muszáj lennie valahol, érti mit jelent ez: Muszszájij!

— Mán ha muszáj — meglátom no!

A portás elszaladt, néhány perc múlva jött a heurékával. Igénis, hogy lesz hely, egy für-dőkabinban.

— Soha ilyet. Hát ott a kádban alugyam?

— Ahogy az úrnak tetszik, van ott di-vány is.

Mit volt mit tennem, elfogadtam az aján-latot. Adják hát hamar azt a kabin, hogy pak-kojjak bele.

— Még nem lehet, mer, hogy fürödnek benne.

— Kik?

— Hát uraságok meg asszonyságok.

— S meddig fürödnek?

— Van úgy, hogy kilencig, van úgy, hogy tizig, tizenegyig.

Szent Habakuk! De ezt már nem hiszem el!

Pedig el kellett hinnem. 11 óra előtt nem volt kilátásom háló, helyesebben fürdőkabinra. S mit csináljak addig? A portás ezek után még egy jó tanácsal látott el: menjek a parkba sétálni. S én már annyira befolyása alatt állot-tam, hogy megindultam a park felé. Hogyne, mikor ő szerzett nekem Stubnyán éjszakai nyu-godalmat. Megindultam — mondam — a park fele; mikor oda értem s már gyönyörködni kezdtem abban a gondolatban, hogy én most a stubnyai parkban sétálok (szakasztott egyedül, mert másnak nem akadt ilyen szerencsétlen gondolata), esordultig telt az idő pohara. Megeredt az eső, megeredt a szakadó eső Fötisz-telendő uram s az égből a paraplémra, a pa-raplémról a nyakamba és onnan lefelé a veg-telenségbe esurgott kifogyhatatlanul. Én pedig sétáltam délután 4 órától este hétig a parkban reitendő türelemmel. Szürke nyári ruha volt rajtam, könnyű eberlaszten cipő a lábamon s a gyönyörű parkban dideregtem, elpőm atáztott, minden páratlan lépésnél lemaradt a lábamról, de azért csak rőttem a parkot, attól felve, hogy a portás megles, vajjon az ő receptje szerint járok-e el s ellenkezés esetében megfoszt éjjeli hajlékomtól.

Hét órakor az eső elállt, hanem akkor én is meguntam a sétát s bevonultam födel alá. Azt hiszem, elég praktikusán osztottam be az időt. 10 óra után utánam jöttek, hogy a szoba már ki van tisztítva, minden rendben van, be-voulhatok.

No, végre. És jött az anabazis. Egy pincér

A külső élet és a lelkem érzései között annyi érthetetlen összekapcsolódást érzek, hogy lázas fölve azt gondolom néha, lesz idő, mikor a tudomány felismeri a lelek fizikai törvényeit. A mikor színekkel, hangokkal, külső impressziók-kal lelkét nevelnek, irányítanak.

El-el szalad a gondolatom. A pletykáról akarok írni. Alig tudom kimondani e szót. A furcsa betűösszetételbe belebotorkál a nyelvem. Leírni is csak úgy tudom, ha betűnkent gon-dolok rá. Ha hallom e szót: fájni kezd a ke-zem és bekanyál-szerű utalatos anyagokat látok, amiktől undorodom és a mik megkínózzák ide-gemet.

Magyarországon az elmúlt héten két em-bert ölt meg a pletyka, két különböző esetben. Az intelligens osztályból, ahol gyöngébb az idegrendszer és nagyobb a moralitás, mint oda-lenn, ahol durva tréfák, elővillanó fokosok el-lensúlyozzák az erkölcsi tudat kifejlődését.

Az a két ismeretlen halott adja kezembe a tollat. Martiroknak látom őket, akik csodás finom lelkivilágukban nem ismerték az Embert. Ezer és millió lélekevő el a földön. Az előkelő osztály és a kunyhók sötétsége egyaránt szol-gáltatja ezeket a lélekpusztítókat.

Bizonyos fokig minden kultúrembernek kö-telessége felügyelni mások életére. Hiszen tu-lajdonképp ez a nyilvántartás tartja fenn a tár-sadalom egészségét. Mindenkinél lelki intelligen-ciájában rejlik a határvonalok megérzése ak-kor, mikor egy másik ember benső világában kutat.

Az idegen szemnek csak addig van joga a figyelésre, amíg külső területen mozog, amíg társadalmi törvények azt minden kultur emberre nézve kötelezővé teszik.

Ezen túl az intelligens lelek elfordul, ön-magától cselekszi azt, nemcsak azért, hogy má-sok ne tudják meg, esetleges figyeléseit.

A lelki kiválóság sok mindenre kötelez. Ön-magunkért. Szükség van arra, etikai és so-cialis szempontból is, hogy önmagunkban föl-

vezetett, (ennek több becsülete lesz — gondol-tam — mint a portásnak), rövidke gyertyavég lobogott egy bronz tartóban, azzal luminált. A szobám csakugyan fürdőkabin volt; a háttérben egy hatalmas kád, felette tömlők, csapok, ol-dalt szekrény, mellette divány két párnával és takaróval. A pincér letette a gyertyát a szek-rényre s számbavett — azaz számlát irt.

— Egyedül tetszik itt hálai?

— Egyedül. (Irt számokat, sokakat. Azután körülnéz.)

— Hát ez a bürtarisznya?

— Az az én koferom. (Megint nekigör-nyedt a szekrénynek, javított, kihuzott, irt, az-után ünnepelesen átnyújtotta a számlát.

Arra azonban felfortyant bennem is a szent egyetértés.

— Hallja maga ember — magok engem először vizilónak néznek s fürdőkabinban ad-nak éjjeli szállást, azután ilyen borsos számlát adnak esti olvasmányul? Ez több a soknál!

A pincér pedig böles flegmával nekidőit a kasztnak s úgy hallgatta a prédikációt.

— Aztán ez a vacok annyinak van szá-mítva, mint egy szállodai szoba?

— Akkurátosan annyinak.

— Hol a csudában van az a 30 krajcáros gyertya?

Odabökött a gyertyatartó felé, hol a gyertya már a finálét seregte s nagy jóakarattal kér-dezte: hát ez nem eleget világít?

— Lavort, mozdó vizet vagy affélet nem hozna?

tétlenül tiszteletre méltó hajlamokat neveljünk.

Elremitő, megdöbbenő dolog, amikor úgynevezett úri emberek pletykálnak. Ezt a címet: úri ember: hivatalosan ki kellene törölni a szótárból. Sok-sok idő múlva az emberek tudatában csak úri lelkek és nem úri lelkek élnek. Talán e két előbbi egyszerű szó összecseréléséből ered a társadalmi élet ezer baja, felsértése. Uriember gyakran tesz olyant, amitől úri lélek utalattal, megvetéssel fordul el.

A lélekezők a héten is megették két fiatal életet. Halálba üzték. A kis faluk, kis városok zöld salukatere mögött riadtan remeg hitvány lelke az emberevő úri nagyságának, vasalt nadrágos gavallérjainak. Ők nem mondtak semmit! Ők nem láttak semmit! Ők csak azt mondták, amit már mindenki tud. A lélekező nyomorultaknak mindig ez a menségük. Istenem! Milyen kevesen érzik azt, hogy mire kötelez a lélek és intelligencia! Aki érzi, dobjon egy virágszálat a két ismeretlen halott sírjára.

Ádam Éva.

A sajtóért.

Írta: Hangody István.

Lehet, hogy sokak előtt szinte az unalmasáig tartjuk állandóan napirenden a kérdést, azoknak azonban XIII. Leo pápa szavaival kell felelnünk, hogy t. i.: „A katolikusok nem tehetnek oly sokat sajtójukért, hogy még többet ne kellene tenniük.” — s ha megfontoltuk, hogy mi eddig újszólva még semmit sem tettünk a sajtóért, nagyon is helyénvalónak tűnik fel, hogy arról az eszköztől, mellyel a jelen s a jövő társadalom nagy harcát kell megvívni, komolyan tárgyaljunk, vessük szívébe annak fontosságát s végre a tettek terére lépve állítsuk lábra a kath. sajtó szent ügyét.

Aki tisztán látja a helyzetet, kétségbe kell esnie azon bűnös neintörődőmségen, mely fényes jellemzője a mai öntudat nélküli kath. tár-

— Minek kérem, ott van a kád, akár megfürödhet.

— Hát egyéb nélkülözhetetlen alkalmatlanságot semmit se hoz?

— Mondtam már kérem, hogy ott a kád, jó az mindennek.

Adta príbekjei, tisztára vizilónak néznek engem.

És 12-öt vert az óra, mire álomra hajhattam a fejem. S micsoda álom volt az! Elő-álomból gyanus nesz vert fel; a lábam felől lubickolást, esobogást hallottam. Feljelve gondolkodni kezdtem, hol is vagyok most? Ahán, Stubnyán. S hol van ez a Stubnya, a felvidéken, kövek, sziklák közt! Alighanem vipera van a kádban; sőt több mint bizonyos, hogy vipera, itt nem is csoda ez! Ez a kis természetudomány megzavarta bennem a vért; már hallottam, hogy felem úszik! A lábamnak fele pedig a kádba lógott a kanapé rövidsége miatt. Meg sem mertem moccanni, nehogy a kigyó észrevegye a lábam mozgását s ráugorjon. Nagy nehezen a kezemhez akadt a gyufám, meggyújtottam s a kád felé sandítottam; nos — és — szörnyűség! Nem volt vipera; sőt semmi sem volt; nem kaptam meg a zaj okozóját. Végre, mikor ismét le akartam feküdni, akkor láttam, hogy egyik tömlő ki van szakadva s abból csep-peg kisebb-nagyobb adagokban a víz.

Végre is reggel lett. Őt óra lehetett, mikor éktelen dörömbölés vert fel. Mi az, még pihenni se hagynak? Gyorsan keljek fel, mert mindjárt kezdődik a fürdés. El nem képzelhetem, micsoda emberek mennek Stubnyára. Őt órákor

sadalomnak. Melynek rétegeibe a miázms levevegőjű zsidóliberális sajtótermékek oly könnyen és kiverhetetlenül fészkeltek be magukat, kiölve onnan minden kath. mozgalom iránti lelkesedést s lefogalván maguknak a liberáliszmus égiszte alatt az egész magyar társadalmat, hogy így a kath. közvélemény megnyilatkozását megátolják.

Nem tagadhatjuk, ez jól sikerült a katolicizmus ellenségeinek. Ha a fővárosi huszonhét zsidó liberális napilap mellett a két katolikus lap (Alkotmány, Új Lap) tengődését látjuk, be kell ismernünk a 12 millió katolikus vétkes indolenciáját, szégyenletes tehetetlenségét. Így veszt erejéből fokozatosan a XX. században a keresztény világnézet s lesz úrrá a lelkek felett a pájesos közvélemény csaknem mindenütt, de leginkább nálunk.

Mi magyarok szeretünk későn ébredni. Még nem látjuk azt a lázas sajtóakciót, mely a külföld éberrébb katolikusait annyi eredménnyel, oly csodálatosan mozgatja védekezésére. Nekünk Németország, Belgium és Ausztria katolikusai még mindig nem tudnak elég példát nyújtani. Mi nem akarjuk még most sem megérteni, hogy a lelkeket a krisztusi világnézet számára a sajtóval megmenteni, illetve visszahódítani küszöbön levő égető kérdés. Ott van pl. a német Volksverein, a bécsi Pius-Verein, a bonni Boremeus Verein stb. melyeket a külföld katolikusainak lelkesedése a Krisztus szellemében működő sajtóvédelemnek immár egy-egy oroszlan-erejű organumává tett.

Nekünk is van ilyen mentő szervünk: a Kath. Sajtóegyesület. Napenként kiáltja országga, hogy él és operálni akar. De mi nem halljuk őt. (Sokan még létezéséről sem tudnak!) Kiáltja, hogy egy „nagy alapot” akar teremteni. Itt meg már, ha hallottuk sem akarjuk megérteni. Mire a nagy alap? — kérdezzük. Ő tovább felel: hogy versenyképes, katolikus vagyis becsületes sajtót teremtsünk. Ekkor félredobjuk a lapot, de úgy, hogy se a

fürdöni kezdenek, s 11 órákor alig lehet kiszedni őket a kádból, hogy más becsületes ember aludni mehessen oda. S megtörtént az a szégyen, hogy fürdőkád mellett aludtam s reggel meg sem tudtam mosdani, lóhalálban ki kellett hurcolkodnom.

No hiszen Stubnya, nem szivok én egy szippantás levegőt sem többet itt! Zsebrevág-tam a gyertyakanócot, a számlát, előszedtem a bürtarisnyát, előhalasztam egy flakert s kimentem az állomáshoz fizetés nélkül; ez volt a katabazis. Az én pénzem ugyan nem tesztek zsebre! Nem tudom Föt. uram, — mit szól ehhez a morális —, de úgy gondolom, amilyen volt az ellátás, olyan kellett legyen a fizetés is. Söt uram boesá! most visszagondolva Stubnyára, bánom, hogy mért nem hoztam el a bronz gyertyatartót is, megérdemelték volna, meg bizony.

A vasutnál megkérdeztem egy alkalmazot-tat, ugyan bizony kié ez a fürdő?

— Körnöcbánya városé, de kiadta bérbe.

— S ki a bérlő?

— Nem tudom én jól a nevét, valami Berger . . .

— Spitzberger, vagy söszberger?

— Olyas valami, sóféle berger.

— Vagy úgy! No hát Isten veled Stubnya.

Most csak egy kívánságom van Föt. uram! Szeretnék még egyszer találkozni azzal a behizelgő modorú kedves köpöcs úrral, aki engem Stubnyára rekkommendált. Tudja, csak úgy futólag, amíg megköszönhetném kedves gondolatát.

kiáltvány, se a Sajtóegyesület többé még köz-elünkben se jusson (hogynem: „péncz kell az él-hetetlennek”) s elővesszük kedvencünket a Pesti Naplót hadd mondja el: „Mikép lett Mariából szüz? (!) „vagy, hogy mesélje el nekünk: „Egy telikabát történetét.”

Csúf, nagyon csúf dolgok ezek.

Pedig meg kellene szívlelnünk annak a „nagy alap”-nak ügyét. Általános a panasz, (de a legtöbbször csak mentéség.) hogy nincs egy valamire való keresztény lap az országban, mely a nagyközönséget kielégíthetné.

Az „Alkotmány” ugyanis pártérdekeket szolgál (külömben ez csak természetes), mellyel a más politikai elvet vallók nem érthetnek egyet. A szerkesztéssel sincs mindenki megelégedve.

Az „Új Lap” meg nem pótolhat egy nagyobb terjedelmű napilapot. Tehát a nagyközön-ség számára szerkesztett eleven és minden igényeket kielégítő kath. lapunk nincsen.

Mit akar a Sajtóegyesület már most az ő „nagy alap”-jával? Egy életerős, politikai párt-szemponctokon felül álló, a legfokozottabb igényeknek is megfelelő, tehát versenyképes katolikus-sajtót (de nem „kenettől esőpöng” papos sajtót) akar teremteni, melynek alapja az erköles, levegője a keresztény szellem legyen; amely mellett ne mondhasa többé senki, hogy nincs megfelelő nivón álló keresztény lapunk.

Mi még nem vagyunk annyira, hogy a leg-alább félmilliónyi alaptöket, amint azt Gajáriék teuték az „Az Újság” megteremtésénél, — egy perc alatt összehányjuk, de igenis — ha akarjuk — bár hosszabb idő alatt mi is előteremt-hetjük a szükséges fedezetet. Van ennek az országnak ötfélszáz esperes kerülete. Ha minden esperes-kerület úgy áldozna a kath. sajtó oltárára, amint tette azt a közelmúltban a titeli esperes kerület az önmegadózattással, akkor bizony mondom, maga az alsópapság egyedül is képesnek bizonyulna a szükséges összeg elő-teremtésére. Most vegyük még ehhez a Sajtó-egyesülethez befolyó évi tagsági díjakat, adom-nyokat s a gyűjtesek összegét. Micsoda hatalmas alapot lehetne így összehozni egy kevés jóindulattal, némi önmegadózattással anélkül, hogy bárki is megszarolva érezhetné magát. Mert hiszen amit tennénk, támogatásukért ten-nék.

Igy meg lenne a „nagy alap” s megjelenne az annyira várt keresztény nagy napilapunk is.

Tanítók a hitvallásos oktatás ellen.

Amitől tartottunk, bekövetkezett. A szabad-kömvés sajtó ordíthatja világgá, hogy többé Magyarországon sem kell a hitvallásos iskola, következésképp kihányhatják az iskolából a ke-reszketek, aztán eltilthatják a vallásitanítást s végül Isten nevének még kiejtését is.

A katolikus Magyarország a fővárosba és környékére összehordott zsidóliberális tanítók csufal megbélyegzetek a külföld előtt a tanítók országos szövetsége nevében aug. 25-én tartott gyűlésükben. Az a határozat, mely az állam mindenható karjaiba kívánja vetni a vallásos iskolákat, s ember agy-szörnye, a szűk látkörű-ség netovábbja. Mert ki ne látná, hogy teljesen francia mintára estek e vezetes csapásra, mely minket sem vezethet szebb jövő elé, mint a franciákat.

A miniszter kiküldötte a Szövetséget tá-mogatásáról biztosította. El lehetünk tehát ké-zszülve, hogy efféle határozatokat (mert több is lesz ezután ilyen) a miniszterium is akceptálni fog s az Egyháznak ajtót mutatnak az okta-tás terén.

Egyelőre csak a tanítóképzők államosítását

kívánják. Természetes, hogy ezt a népiszkolák követné. A nagy reformhoz szükséges fedezet-ről is gondoskodnak a — szekularizációval.

Nem foglalkozom bővebben érdemileg a „határozattal”, hanem inkább a kulisszatitokról bántam le a leplet, melyet talán kevesen ismernek. Különösen az utóbbi években feltűnt, hogy úgy a fővárosban, mint a környéken megüresedett községi és állami tanítói állásokba legjavarészt zsidókat, szabadkőműves vagy a vallással mitsem törődő kipróbált tanítókat ültettek. Nyilvánvaló, hogy ez a tervszerű munkának jól megfontolt előkészítése volt, mely nem kevés keserűséggel töltötte el a vallásuk mellett nyíltan szintvalló tanítói aspiránsokat. Hogy erre miért volt szükség, azt könnyű kitalálni. Mint minden nagyobb testületnél és országos intézménynél, úgy a tanítóknál is a mozgató erő a fővárosban van. A jelentékenyebb gyűlések is itt tartanak meg. A fővárosban és környékén tehát a tanítóság korifeusainak szükségük volt egy olyan mindenre kész tanítóanyagra, mely őket vakon követi. Jól végzett gerincgyakorlatok után sikerült is az állások legtöbbször ilyen alakokkal betölteniük. Ezekkel aztán alkalmas időben és módon az ország tanítóságát nevében „eredménytel” lehet gyűlésezt. Mert, hogy a vakácions hónap legvégén az ilyenkor már rendszerint pénz nélkül levő tanítóság az ország távolabbi vidékeiről is feltörekedjen a fővárosba, az merő képtelenség. Ezt jól tudta a vezetőség. No, de nem is volt rájuk szükség. Csak a formalitásnak kellett eleget tenni a meghívóval. A kéznél levő 58 ember az egész ország szövetkezett tanítósága nevében könnyen intézkedett.

Bertalan Vince okos szavát a handabandázó zsidók nem akarták megérteni. Hívei nem voltak, tehát könnyen leszavazták. Bezzeg, ha mi katolikusok is úgy szervezkedünk, mint a szabadkőműves zsidók s Bertalan háta mögött egy tekintélyes csoport áll kath. tanítókból, Moussong elnök úr mindjárt nem vetemedhetik arra, hogy egy férfival még katolikus voltát is letagadhatni akarja.

Ezen az állapoton segíteni kell. Nem is késő és nem is nehéz ez.

Érvényesítsék befolyásukat katolikus főuraink s a fővárosban és környékén megüresedő tanítói állásokat éber szemű kipróbált és megbízható tanítókkal töltsék be, akik aztán a tűzhöz közel léven, minden mozzanatról és akna-munkáról még idejében értesüljenek, az ország kath. tanítóságát tájékoztassák, szervezhetők és szükség esetén impozáns ellenvéleményükkel az ily szellemű indítványokat mielőtt határozattá emeltetnénk, agyonebrudalják.

Ego.

H I R E K.

Szekely Szövetség.

A Székely Szövetség múlt heten Gyergyó-Szent Miklóson tartott kongresszusáról a Pesti Hírlap így ír.

„A múlt kedden gyűlt egybe Gyergyó-Szent-Miklóson a Székely Szövetség nagygyűlése, valami negyzedik tagja a szövetségnek, mely 1902. óta minden évben más-más városban tartja évi gyűlését, hogy híveket szerezzen a székelyi acióknak.

Magyarországon rendkívül sok „kérdés” van. Beszélnek a „horvát kérdéstről”, „ruthén kérdéstről”, így született meg a „székely kérdés” is valami nyolc évvel ezelőtt, midőn igen ideális és költői gondolkodású emberek nagy lelkesedéssel megindították a székely aciót. Rövi-

den és érthetően a székely kérdés egy mondatban összefoglalható: nagy a szegénység. Nem igen speciális kérdése ez a szegény székelyeknek, nyugodt lélekkel azt mondhatjuk, hogy budapesti kérdésnek is lehetne mondani ezt.

Nem a székely aciót akarjuk ezzel kibébiteni, hiszen ha csak egy pár embernek juttat is bármi módon kenyeret, már csak dicsérendő. Hanem mint érdekes és jellemző dologról érdemes elmondani néhány szót a „székely kérdés”-ről.

A székelyek földjén sohasem voltak valami hatalmas buzatermő rónák, a természet nem igen látta el anyagi javakkal ezt a tiszta magyar faj népet. Állattenyésztés, vadbörkereskedés, vadászat, háziipar adta meg a székely kenyerét és mert a székely kultúrára, tanulásra, munkára termett faj és ebben ritkítja párját, a kis székely föld nagy rajokban bocsátotta ki magából rég idő óta fiait, akik becsületes, sokszor kitűnő és kiváló polgárai lettek a tágabb magyar hazának. Miniszter, magasrangú bíró, generális, főbb hivatalnok, főpap a mi korunkban is egész sereg akadt a székelyek közül, a régebbi időkben pedig az erdélyi kultúra zászlóvivői jóformán a székelység soraiból kerültek elő.

Azt mondják az orvosok, hogy ha valami ragály olyan országra kerül, ahol még nem pusztított azelőtt, első bevonulása rettenetes hatású. Nincs a fajnak még immunitása. Így járt a székely nép a központból bevonuló modern kultúrával. Kiépültek a vasutak és Székelyföldre bevonult a könnyen guruló pénz. A politika fízett a szavazatért, a vállalkozó az erdőért, az emberhus kereskedő a szép székely leányért, asszonyért. Pár évtized alatt korrumpáltak a szüzi talajt. Ma már nincs erdője a székelynek, a székely kerületeknek veszett hírük van, a székelység fogyóban és ami megmaradt, abba beleoltva a magyar közélet összes betegsége, de míg mi csak kibírjuk, mert körülöttünk egy fejlődő, fejlődésre képes és földjére nézve gazdag ország van — a kis székelység nem bírja, pusztul és fogy. Ma már nem is bizik semmiféle acióban, annyira szomorúak a tapasztalatai. Amikor nyakába varrtak valami segítséget, mindig ráfizetett. Jól emlékszünk, mikor 1902. őszén a csiki főispánnak azt mondta a megyegyűlésen egy öreg székely:

— Szeretjük a méltóságos urat, mint édes apánkat, tudjuk, hogy olyan szent a lelke, mint Jezus Urunké, de bagyjanak békét nekünk ez aciókkal, mert reá olyt meg az üngünk.

Sok bank bukása oltotta belé a népbe ezt a tapasztalatot. Jelenleg egy állami kirendeltség működik székely földön. Hogy a székelynek erre egy fillért, arról ne beszéljünk, mert helyetünk a statisztika beszél, meg beszéltek a kérdésről a szövetség gyűlésén is, végeredményben, ha csupa földre szállott anyal is, néhány miniszteri foglalmazó nem tud megállítani egy évtized óta tartó hanyatlást.

A székely nép jövőjét mi nem feltjük, de a reményünk sem nem állami kirendeltségben, sem nem bankettekben van, hanem a székely faj munkára termetségében, kultúrájában és józan eszében. Alig van faj, melyben annyi volna a vele született értelmesség, intelligencia, kultúrára termeltetés, mint a székelyben. A nyelvérzéké bámulatos. Egyszerű székely fiuk nekivágnak a világnak és pár hó alatt bármilyen nyelvet elsajátítanak. Egész sor nevet tudnak felsorolni, kiknek viselői külföldi gyarak vezető mérnökei, mechanikai igazgatói. — kik pedig valaha nekivágtak a világnak.

Van még ebben az országban is elegendő hely munkát bíró, munkát szerető ember számára

s nincs itt az idő, hogy keseregni kelljen a székelység kipusztulásán. Odahaza is kiheveri majd a beleoltott korrupciót és boldogulni fog, ha nem is olyan fellengős és ideális tervek alapján, mint az aciót tervezői gondolták.

1902 őszén a kolozsvári Nagy Gábor-féle vendéglőben ült együtt a mostani szövetség akkori vezérkara. Azt mondta akkor az egyik vezérember:

— Pár év múlva mi küldjük a parlamentbe a magunk embereit, az erdélyi kerületekből.

Azt felelte akkor egy öreg székely politikus:

— El is viszi az ördög azt az aciót, ha már a mi pár becsületes emberünket is odaküldjük a pusztulásba. Munkásember kell nekünk és nem politikus.”

— **Személyzetiek.** Püspök urunk önagyméltósága Z o m b o r y László udvari káplánt ceremonáriussá, L e s t y á n József szebeni káplánt udvari káplánná és aktuáriussá nevezte ki. Egyszermind athelyezte N a g y Béla gyóremetei káplánt Brassóba, P o t o v s k y Dávid kezdiszentleleki káplánt Gyergyóremetere, J e l l m a n Gyula kolozsvári káplánt Nagyszében, N a l á c z y Andrács galenci káplánt Kolozsvárra, T ö r ö k Istvánt pedig Nyárádremeteről Ditróba s. lelkeseknek. Az ünnisések közl B o g a Alajost Lembenybe, B ö g ő z i Józsefet Gelencére, S i m o n f i Józsefet Kezdiszentlelekre küldötte s. lelkeseknek.

A nagyszebeni m. kir. állami főgimnázium és ágost. hitvall. főgimn. római kath. tanulóinak vallastanárává pedig B r. V é c s e y Aurél dr. ünnisést nevezte ki.

Az erdélyi Sz. Istvánról nevezett szentferecndi tartományban újabbán következő személy változások történtek: P. M á t h é Özséb Marosvásárhelyről Marosszentgyörgyre, P. L o r e n z Philibert Szaszsebesre, P. K o r b u l y Ignác Szekre helyeztetek át adminisztrátori minőségben.

— **A gyulafehérvári központi oltáregylet** szept. 11-én tartja szentsegimadását és gyűlését az apácák templomában. A szt. beszédet az utjonnan kinevezett egyleti aligazgató, R a k József tartja.

— **Az oltáregyesületekhez.** Ha az egyletek a tagsági díjaikat — a hátralékot is! — beküldik, akkor a jövő husvetkor kiállítás lesz. A kérvényeket a legszükségesebb tárgyakról o k t. 15-ig küldjék be a központnak. Megjelölve a kérvényben, hogy m i k o r, m e n n y i tagsági díjat küldöttek be; ha ez utóbbi hiányzik a kérvényben, papírkosárba kerül.

— **Milyen lesz a szüretünk?** A n a g y e n y e d i kerületben (Alsófehérvármegye Maros jobb és balparti része. Kis-Küküllő, továbbá Hunyad és Szeben vármegyék) a peronospora és jégverés sok helyen igen nagy károkat okozott, úgy, hogy községben nem is lesz számbavehető termés. Általában gyenge termésre van kilátás.

A m a r o s v á s á r h e l y i kerületben (Torda-Aranyos-, Marostorda, Kolozs-, Szolnok-Doboka-, Beszterce-Nászdörmegye). A peronospora nagy mértékben fellépett és sok kárt okozott. Szolnok-Doboka és Marostorda vármegyében sok község határát teljesen elverte a jég, úgy hogy 30—50, sőt 100 százalékra is tehető a kár.

— **Szekelykocsardnak** augusztus 27-én feltehetően szép ünnepe volt. A vasúti állomás étkezőjében tartották ugyanis az eltávozó D o n o f f e r József főellenőr Budapestre kinevezett állomási főnök búcsú banketjét. Huszonnégy évet töltött egyfolytában ezen a nehéz forgalmi helyen és hogy eltávozásakor a környék, a

messze vidék intelligenciája egybegyűlt, jellemzi, mennyire szeretett, tisztelt embere volt a vasútnak Donhoffér. 12 órákor délben, mikor a reggeli vonatok már elcsendesedtek és még a délutániak nem érkeznek, fényesen felterítették a restauráció nagytermében s egy T alaku asztalnál hatalmas virágcsokorral várta a személyzet a szeretett jó főnököt, aki meghatott arcával érkezett meg kedves családja társaságában. Zúgó eljénzéssel fogadták és valóságos virágcsóval a kedves főnököt. Alig vette kezdetét az ebéd, már a második fogásnál felállott P r i n c z áll. főnökhelyettes és igazán érzékeny, irodalmi szépségű gyöngéd szavakkal ecsetelte az egész tisztákar gyászát, fájdalmát, hogy édes atyjuk gyanánt szeretett főnökük Donhoffér József eltávozik körükből. Biztosította azonban, hogy szelleme és h i r e s i g a z s á g s z e r e t e t e fenn fog maradni örök évekig. A kocsárdi állomás mindig elismert marad arról a Mesterről, aki ott a példás buzgalom, szorgalmat és udvariasságot meghonosította. Különösen elzékenyítő volt, mikor a vasutnál elserenestlenedettek ö z v e g y e i é s á r v á i nevében búcsúztatta el a humánus emberszerető, nemeskeblű jó főnököt. Mindenki könnyezett, akár egy rekviemen lettünk volna és Donhoffér alig állható, gyenge, látványos hangon tudta csak tagolva felolvasni az előre feljegyzett búcsú szavait, mert a nem várt osztatlan elismerés őt teljesen megnatotta és nem birt uralkodni érzelmében a máskor és mindenkor oly katonás kemény határozott férfi. Most reszketve fél kézzel könnyező szeméit takarva állott az asztalnál. A szolgaszemélyzet búcsúztatója is szép és megható volt. A negyven év óta vasuti tiszt Donhoffér valóságos gárdát nevelt a közeli falvak ügyes gyermekeiből, őket magyarosította, képezte és most büszkén tekintett egy érte rajongó és tűzbe-vizbe menő hadseregére. 40–50 ember egy szív, egy lélekkel kiállt, mikor ebéd végén távoztak: „Isten vezérelje, legyenek mindenütt így szeretve, legyenek boldogok”!! Munkatársunk Chrysanthème is jelen lévén, mondanunk sem kellene, hogy az asztal gazdagon volt díszítve Chrysanthémmel.

— **Marosludasi élet.** Ú j e g y l e t. Isten dicsőítésének, a templom földszítesének szelleme üde szárnyakon lebegett a jelen hónap 28. napján egyházunkat. A hitélet megerősítésén lelkiismeretes pontossággal fáradozó plébánosunk, ki rövid itt tartózkodása alatt 600 korona értékű egyházi ruhát szerzett templomunknak, midőn a könyvrőllet forrásait kimerítette, egy újabb tervhez fordult. Szt. mise végén élénk vonásokban festette le az Oltáregylet célját, előnyös jelentőségét a hitközségek életében és fölkerge a híveket, hogy minél többen jelenjenek meg az alakuló közgyűlésen. A beszéd nem tévesztette el célját. Oly számosan jelentek meg a gyűlésen, hogy a plébánia legnagyobb szobája kimerült volt a jelenlévők elfogadására és az érdeklődők egy része a folyosón hallgatta végig a tanácskozás pontjait. Rangsúlyosság nélkül volt itt képviselve az elite társadalom, az iparos osztály és a jó telepek. A megnyitó beszéd különösen hangsúlyozta a hívek kitartó támogatását, hisz egyedül ezen alapon lehet az egylet virágzó belső életében és áldásos működésében. Föl a munkára! Építjük és díszítjük föl Isten földi országát. A hívek megértették pásztoruk buzdító szavát, 68 lépett be közülük az egyletbe. A beiratás meg tart. Az Oltáregyleti Lapot 14 példányban rendeltek meg. Most már örömmel várjuk legkegyesebb Püspök Atyánkat a templomszentelésre. Munkálkodunk vallásos buzgalommal, hogy ludasi tartózkodását kellemessé varázsoljuk.

Á t t é r é s. Augusztus hó 29. napján tért át D i n c z i g Mariska a református vallásból a római katolikus egyházba. Népes közönség jelenlétében mondotta el a hitvallást a legújabb hívő. Találja föl vallásunkban lelkének nyugalomát és üdvét!

— **Misszió.** Kide községének, ahol a katolikusok annyira körül vannak véve a valásfelekezetektől, hogy valóban elmondhatják: „kicsiny sziget vagyunk tenger közepeben”; a közelmúltban lelekelő vallásos ünnepeken volt része. Lelkipásztoruk nem ismerve fáradságot, mindent elkövetett, hogy híveit hitükben megerősítse s anyaszentegyházunknak igaz gyermekeivé tegye. Az elmúlt hó 25-én P. V a r g a István jezsuita atyát kerete meg, hogy jöjjön és tartson szent beszédeket az ő híveinek. A jezsuita atya 30-ig Kideben is maradt s naponként több beszédet tartott. Ezeket a napokon ünnepe volt a kidei katolikus egyházközségnek. A szent beszédeknek nagy számmal jelentek meg nemesek a kidei hívek, hanem lelkipásztoruk buzdítására a szomszéd falvak katolikus lakói is. A szent missziót a híveknem nagyszámú gyónása s áldozása zárta be. Ez alkalommal még azok is meggyóntak, akik évek hosszú során nem járultak az Úr asztalához.

— **A Kath. Sajtóegyesület** központi irodája (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7. sz. V. lépcső, I. em.) most küldi széjjel tagjai részére az ez évi tagilletményt, mely két füzetekből áll, és pedig „A sajtókérdésről” írta Gerely József főtákar, és az idei közgyűlés hű tükrét nyújtó évi jelentésből, melyből fogalmat nyerhet az olvasó e nagy fontosságú egyesületnek egész évi működéséről. Az egyesület tagjai, régiek és újonnan belépők egyaránt, díjtalanul kapják e füzeteket, miért is figyelmeztelünk mindenkit, hogy amennyiben jogot formálna az évi tagilletményhez, de e hó folyamán nem kapná kézhez azt, haladéktalanul reklamálja meg e füzeteket a Kath. Sajtóegyesület központi irodájánál.

— **Adományok a templomnak.** Jöleső érzéstől áthatottan írjuk e sorokat, melyek a mai hitközönös, a vallással és Isten egyházával keveset törődő korunkban úgy hisszük követeendő, szép példát adhatnak sokaknak, akik inkább a test, mint a lélek jövőjéről gondoskodnak. A m e z ő s a l é m s o n d i szegényes plébániai templom belső felszerelésének egy része már rég használhatatlanná vált. A hívek megértették lelkészük kéré szövegét s rövidesen a sok apróbb javításokon és szükséges kellekek beszerzésén kívül a következők siettek jelentékenyebb adományaikkal Isten hajlékának felékesítésére: D u h a l v á n főgondnok: egy kehely, Brunner Aladár urad. intéző: oltárszöveg, B a s a Antal keresk. fibrt.: esillár, N u r i d s á n y László keresk: egy térdeplő terítő, S a l y Kornélia áll. tanítónő: egy lavabo. A nemesen gondolkozó adakozók a jó Isten jutalmazza meg.

— **Beiratás a kolozsvári egyetemen.** A kolozsvári Magyar Királyi Ferenc József Tudományegyetemen az 1910—1911. tanév első felére a beiratkozások szeptember 1-én kezdődnek s ugyan e hó 12-ig bezárólag tartatnak. Akik e határidőn belül valamely elháríthatatlan akadály miatt személyesen nem jelentkezhetnek, ugyan-e határidőn belül tartoznak az akadályoztatásukat igazoló hiteles okmányokkal felszerelt és az illető kar dékánjához intezett kérvényben előjegyztetésüket kérni s meghatározni azt az időpontot is, amikor személyesen megjelenhetnek s beiratásukat úgy a questurában mint az egyes tanároknál teljesíthetik. E határidő azonban október 6-án túl csak az egyetem rektorának kü-

lön engedélyével és rektori engedéllyel is csak október 14-ig terjedhet.

— **Árva és szeretetház Csíkvármegyében.** Csíkvármegye törvényhatósága elhatározta, hogy vármegyei árva és szeretetházat létesít. E célból a vármegyei magánjavakból, bizonyos összeget fordít az intézet megeremtésére. A meg hiányzó összeget pedig a gyámpénztári tartalék-alapból, 1 százalékos megveji pótdoból, állami, püspöki s más erkölcsi testületek és magánosok alapítványából, állandó és alkalmi segélyből fedezi. A 200 koronán felüli adakozók nevei az intézet imatermében elhelyezendő díszes lelvében, a 2000 koronán felüli alapítók nevei pedig ugyanott marványablába vesve örökítetik meg. Az adományok a csíkszeredai m. kir. adóhivatalhoz, levelek, értesítések pedig az árvaszékhez intézendők.

— **Szekely tanoncok elhelyezése.** Az Országos Magyar Szövetség a marosvásárhelyi kamara megbízásában állandó szolgálatot rendezett be a szekely iparos- és kereskedőtanoncoknak budapesti iparosoknál és kereskedőknél való elhelyezése és az elhelyezettek fölötti felügyelet érdekében. A munkaidőszak kezdetével most felkeri a szövetség mindazokat az iparosokat és kereskedőket, a kik szekely tanoncokat felfogadni óhajtanak, hogy ezt a szándékukat a szövetség főtákaránál, Csányi Gusztáv dr.-nál (Budapest, VIII., Múzeum-körút 10. sz. I. em. 2. ajtó) írásban vagy szóval bejelenteni sziveskedjenek. A közvetítés teljesen díj- és költségmentes.

— **Kirakatsverseny Kolozsvárott.** A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére jövő hó 1-től 4-ig kirakatsverseny lesz Kolozsvárott. A rendező-bizottság, Tamási István elnökkel az élen, nagy munkásságot fejt ki a verseny sikerének érdekében. Eddig 56 előkelő cég jelentette be a versenyen való részvételét. A rendező-bizottság meghívására a kolozsvári egyetem bölcsészeti karának nagytermében Radványi László dr. szerkesztő sikerült felolvasást tartott „A modern portálokról és a kirakatszerzés művészetéről”. A felolvasást száz vetített kép kísérte.

— **Köszönetnyilvánítás.** A sáromberki róm. kath. leányegyház nevében halás köszönetet mondok C s e r g ő Sándor és neje F e r e n c z Erzébet gyergyószárhelyi kath. híveknek azon kegyes jószágkért, hogy a sáromberki róm. kath. templom részére egy használható orgonát ajándékoztak, továbbá L o k o d i Gergely Szent-Ferenc-rendi szerzetes atyának, ki az ajándékozásnál közben járt, M a r i n k a Antal sáromberki postamesternek és családjának, kik az orgonára a gyűjtést rendezték, az orgona helyreállításánál segédkeztek, saját maguk vezették a festési munkákat; O r b á n Mihály nyugalmazott szekelyből tanítónak, ki ezen orgonát, mely a gyergyószárhelyi sz. Ferenc-rendi templomban volt, nagy fáradsággal kijavította, helyreállította, továbbá az összes kegyes adakozóknak. Halás szívvel rebejük: Isten fizesse!

A p l e b á n o s.

— **Mindazoknak,** akik a kath. sajtó érdekében tett esíki körútam alkalmával közreműködésükkel munkámban támogatni, a nemes ügy elővitelében nekem bármí módon segédkeztet nyújtani szivesek voltak, különösen pedig a fűdő lelkesz uraknak odaadó fáradozásaiért ezuton is leghálásabb köszönetet mondok. H a n g o d y István.

— **A nagyváradi—kolozsvári vasut negyvenéves jubileuma.** Szeptember hó 7-én lesz negyven esztendeje, hogy az ország egyik legfontosabb vasuti vonala, a nagyváradi—kolozsvári vasut megnyílt. Ennek az Erdélyre nézve nagyfontosságú vasutnak jubileumát készülnek megülni most az érdekelt körök és az ünnepet össze akarják kapcsolni Csányi László, Magyarország 1849. évi közlekedési minisztere emlékének megünneplésével. Csányi László volt ugyanis, aki tervbe vette a kormány debreceni tartózkodásakor a debrecen—nagyváradi—kolozsvári vasut kiépítését. A terv megvalósítását a forradalom leveretése és a viszonyok változása meg-

akadályozta, s csak huszonegy év múlva sikerült megvalósítani. A vasút építésében Esztérházy Kálmán gróf, Kolozs megye akkori főispánja és Gábor Zsigmond, a kolozsvári iparkamara akkori titkára, mindketten volt 48-as főhadnagyok. Az ünnep előkészítése tárgyában a napokban Kolozsváron értekezlet volt, melyen Borbély György állami főgimnáziumi tanár, a zalaezerszegi Csányi-szoborbizottság titkára vetette fel Csányi László ünnepelését. Borbély György ismertette a nagyváradi—kolozsvári vasút történetét, mely 1870. szeptember 7-én nyitott meg és amelyet Csányi László még erdélyi kormánybiztos korában kezdeményezett. Fejlesztette a vasúti vonal rendkívüli közgazdasági jelentőségét, amire Csányi László hívta fel először az ország figyelmét, s indítványozta, hogy az ünnepélyt Csányi László emlékezetével és működésének méltóságával kapcsolják össze. — **Műszaki Isván**, a történeti ereklyemúzeum alelnöke pártolja Borbély indítványát, s az ünnepélyt kedvező alkalomnak tartja a Csányi-szoborralap gyarapítására. — Nagy Ferenc nyugalmazott igazgatófelügyelő, aki a vasúton az első mozdonyt vezette, érdekes részleteket mond el a vasút megnyitásáról, ami nagyszabású ünnepély között folyt le. Lipovniczky nagyváradi püspök megáldotta az első vonatot, Kolozsváron pedig a város és vármegye előkelőségei és nagy közönség fogadták. Ezután Tatarsándor, Dénés Dezso és Híkkel János kolozsvári iparkamara tisztviselők hívták fel az értekezlet figyelmét arra, hogy az iparkamara levéltárában a vasútról és Csányi működéséről számos adat van, s végül egy végrehajtó-bizottságot küldöttek ki az ünnepély előkészítésére.

— **Közvetlen vasút Erdélyből és Tiszántúlról a Tatrába.** Egyre sürűbben foglalnak vidéken a vasútvonalak decentralizációjával. Most Kolozsvárról indul ki az a terv, hogy közvetlen vasúti összeköttetés létesítsék a Tatravidékkel. Aból indulnak ki, hogy az erdélyrészek a Tatrát csak Budapestten keresztül vagy óriási kerülővel s még óriásibb költséggel érhetik el, holott megvolna a módja a sokkal egyenesebb, gyorsabb és olcsóbb összeköttetésnek is. Elmondja a cikk, hogy Erdély és Tatra között Nagyváradon keresztül már van is közvetlen vasúti sín-pár. Nagyváradot veve az erdélyi—tatrai vonal kiinduló pontjává, mert ide ágazik be az alföldi—fiumei vasút is. Szeged, Arad, Temesvár felől, Püspökáldányon, Debrecenen, Nyíregyházán, Szerecsenen, Hidasnémetin és Kassán át készen áll a pálya. Nagyvárad és Debrecen felé már járna a gyorsvonatok és Nyíregyházáig szintén gyorsabb közlekedésre van berendezve a vonal. Csupán Nyíregyháza és Hidasnémeti között kellene átépíteni a vasutat, 99 kilométer hosszúságban kicserélni a sílpereket, a vagányokat, megerősíteni az alépítményt, kibővíteni egy-két állomást, létesíteni jelzőberendezést. — És ezen a 289 kilométer hosszú vonalon hat óra alatt jutna el a gyorsvonat a Tatráig! Kolozsvár, Arad, Temesvár, közvetlen összeköttetést nyernének a Tatrával, ugyiszintén Szatmár, Debrecen is. Sőt még mas nagy előnye is volna az új iránynak; bevonná a nagy vasúti hálózatba a Hegyalját, Tokaj, Tállyá börtérme vidékét.

— **A cigányügy új kormánybiztosa.** A hivatalos lap közli, hogy a belügyminiszter új vezetésével megbízott miniszterelnök Joanovich Sándor, Temesvármegye, Temesvár szab. kir. város főispánját a cigányügy országos rendezése céljából szükséges teendőik ellátására nyert kormánybiztosi megbízatása alól felmentette és helyette Feszty Béla volt országgyűlési képviselőnek adott kormánybiztosi megbízást.

— **A székely nép és a jó szónok.** Már az első évben kimondották az atyafiak a jóbészédű plebánosra: „ennek sem hull ki itt a foga”. Jön ki a templomból a szónok. Egyik odaszól a többiekhez: „ez sem ingyen hordozta a könyvet az iskolába”.

— **Székely jókedv.** Egy legényke lóháton ül s vígan és jó hangosan énekel. Megkérdi tőle valaki: „mit dudolsz örökké Ferenke”? — Hagyja el istálló, „szó olyan jó kedvem van, hogy a méreg hasít ki”.

— **A hóhortosság netovábbja.** Egy angol társaság radikális akarja a krematórium kérdését megoldani. Kihaszánlja egy német szabdalmat, házhoz szállít kis krematóriumokat, amelyek alig nagyobbak egy nagy konyhai tűzhely-

nél, de bennük egy órai fűtéssel ezer Celsius fok hő fejleszthető és a holttest épen úgy elhamvasztható, mint egy rendszeres krematóriumban. Közlebbi adataink nincsenek erről a kalandosnak látszó hírről, de ha igaz, akkor nagy felfordulást fog okozni a hamvasztás terén.

— **Az egy és 2/3 óras szónokok réme.** Egy japán mechanikus, Okuré Ansai, rendkívül ötletes kis szerkezetet konstruált, amely megsegítője lesz csakhamar mindazoknak, akik arra vannak kárhoztatható, hogy unalmas és hosszú szónokokat hallgassanak végig. Okuré mester szószerket készített, amelynek dupla fenéke van. A felső fenék, amelyen a szónok áll s szava, untat és obstruál, elmozdítható egy másik készülék segítségével, amelyen egyenesen a hallgatóság véleménye mérődik le. Mert a szószerket kábeles köti össze a hallgatóság padjaival, a hallgatóság minden egyes tagja pedig egy kis ólomgolyót kap, amelyet, ha a beszéd és a szónok már nagyon untatja, beledob a csőbe. Már most, ha a beledobott ólomgolyók összessége egy bizonyos súlyt elér, akkor a szószerket felső fenéke automatikusan megbillen, mint egy csapóajtó és a szónok egyetlen jajszó nélkül eltűnik. Aztán a szószerket alól megint előbújhatik és elfoglalhatja helyét a padsorban, de fenn a szószerketen már a következő szónok áll. Nagyon valószínű, hogy Okuré mesternek a készüléke csakhamar divatba jön és nagyon gyakran fogják használni.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Az Egyházi Közlöny szerkesztő** (Gerely József) XXII. évf. 34. számának tartalma. Vezércikk: Orion. A hitvallásos tanítóképzés. — Egyetemes egyház: Vakáció a Vatikánban. — Az új „Defensio matrimonii”. — A rituskongregáció ülése. — A minorita-rend nagykaptalanja. — A Credaro-fele iskolajavaslat és hatásai. — Az olasz katolikus választási elnök kitüntetése. — Az első olasz katolikus szociális iskola. — A szalézianusok új főnöke. — A monzai gyilkosság évfordulója. — A spanyol egyházpolitikai harc. — A portugál kultuszminiszter a prágai érsek ellen. — A porthsmouthi püspök halála. — Új apostoli prefektúra. — Az 57-ik német katolikus nagygyűlés. — Időszerű kérdések: (L.R.) Élt-e Jézus Krisztus? — A monizmus és a nő. — Lelkipásztor: Hodoegus. A siketnéma lelkipásztori gondozása. — Egyházi közírásgazgatás: Dr. Geisz Antal, Hitelekezeti iskola-épületek tulajdonjoga. — Egyházi arcképesarnok. Dr. Zimmer József. (Képpel.) — Szent-széki határozatok: (L.R.) Pápai dekretum az első szentáldozáshoz járulók köréről. — Irodalom: Fieber Henrik, dr. Siklóssy László, Eggenberger-fele utkönyvek. — Iselstőger Lajos, P. Freud-Weimann, Der heilige Klemens Maria Hofbauer. — P. Innerkofler, Ein österreichischer Reformator. — Hodács Ágost, Imádkozol e még? — Gesammelte Kleinere Schriften von Moritz Meschler. — Dr. Jakob Schmitt, Psalm 118. — Dr. Tauber, Supplementa ad Manueia Juris Canonici. — Zubriczky Aladár dr., Szentbeszéd Szent István király ünnepén. — Balaton térképe. — Közgazdaság. — Személyi változások, hírek és apróságok. — Memento. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések. Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Bpest, Esterházy-utca 15. sz.

Szerkesztői üzenetek.

Ádám É. Bocsnánat a késedelemért. Nagyon szoritottak az aktuálisabb cikkeik.

Egry P. Atyának szept. 14-én, főszerkesztőnk pedig 5-én jön haza.

Szamosújvárra. Egyik jónni fog, a másikat — személyes kérdéssel lévén szó, melyet amugy jobban el lehet intézni — nem tartottuk közlendőnek. Ingypéldányokkal — sajnos — nem szolgálhatunk.

Szárhegy. Erről szól jelen számunk egyik ügyes cikke — behatóbban.

S. K. Kolozsvár. Azt a heccet alaposan megdöntöttük múlt számunkban. Köszönet.

M. Chrys. Köszönetük.

Pályázat.

A **segessvári** róm. kath. el. vegyes iskolánál lemondás tolytán megüresedett kántortanítói állomásra ezennel pályázat hirdetetik.

Javadalma: Az egyházközségtől államségéllyel együtt 785 kor., 1221 □-ól iskolakert jövedelme 30 kor., a várostól gabonailleték 137 kor. és 6 öl tűzifa 98 korona becseréttel; évi stóla jövedelem 50 korona. Ezen a törvényben megállapított kántortanítói javadalmazáson kívül az egyházközség a templom pénztárából a közmegegyezéssel végzett kántori működésért évenként külön jutalmat biztosít. Egyelőre, amíg az iskolaépítés ügye eldül, egy szobás lakás. Pályázati határidő 1910. szept. 17. Személyes megjelenés szeptember 18-ára kívánatos. A német nyelv tudása előnyben részesít.

Kötelessége; a III—VI. osztályt a püspöki tanterv értelmében vallásos és hazafias szellemben vezetni, az összes kántortanítói teendőket végezni, gyermekkart szervezni, a gyermekeket vasár, ünnep és hétköznap templomba vezetni, őket egyházi énekre oktatni, a plébánossal a szent Antal estélyeken, oltáregyleti és népszövetségi gyűléseken közreműködni. A kellőleg felszerelt folyamodványok f. é. szept. 17-ig a segessvári róm. kath. plébánia hivatalhoz küldendők be.

Segessvár 1910. aug. 29-én.

Dobordán Károly,
pléb. iskolaszéki elnök.

Egrestő község róm. kath. kántortanítói állása nyugdíjazás tolytán megüresedvén, arra ezennel pályázat hirdetetik.

Jövedelme: két szobából álló jó lakás, konyha, pince, kamra és egy 600 □-öles területű veteményes- és gyümölcsös kert. Kepe (búza, kukurica) értéke 39 korona. Püspöki segély évenként 100 kor. Misaalapítványból 52 kor. Magtárból 7 kor. Hat hold szántó jövedelme 100 kor. stólaból 10 kor. Filiaiesokból 28 kor. Egy öl tűzifa, 4—5 szekér agfa 26 kor. Tandíjból 42 korona. Államségély 624 korona. Esedékes korpótlék az államtól.

Okmányokkal felszerelt pályázatukat pályázni óhajtók az egrestői egyháztanács-hoz nyújthatják be szeptember 30-ig. Személyesen jelentkezők előnyben részesülnek. Próbanapok a vasárnapok. Állás október 1-én foglalandó el.

Egrestő, u. p. Balavásár. (Kis-küküllő megye.)

Az egyháztanács.

A Dr. G. SCHMIDT fotorsz és —
tisztiorvos fele

FÜLOLAJ

Gyorsan és alaposan gyógyít időszakos süketéget, fülzajt, fülzúgást és nagyothallást még idült esetekben is. Egyedül kapható üvege 4 K. **Török József** gyógyszerész Budapest, Király-u. 12.

Dániel Imre „Diarium“=a.

(Folytatás.)

(Cont. pap. 111.) Consistit haec solemnitas in erectione sacri cuspium theatri formam sepulchrorum, qualia Hebdomada sancta erigi consueverunt, referentis, atque quodpiam Evangelicum Mysterium(m), vel factum representantis, quod in annos singulos mutari, atq(ue) jam hoc, jam aliud Mysterium in excisis, pictisq(ue) figuris proponi solet, ut scilicet populus romanus, saltem hac novitate excitatus tanto efficacius à profanis spectaculis retrahi, atq(ue) ad adorandum Eucharisticum Numen permoveri possit.

Vidi hodie Evangelicam Parabolam de Coena magna nobilissimis figuris, splendidissimisque picturis representantem. In eminentissimo hujus theatri apice ostensorium collocatum cernebatur. Pontifex hoc Oratorium(m) adentibus, et solitas preces, cum requisitis Conditionibus, fundentibus, plenas Indulgentias impertitur. Frequentatur hoc Oratorium per hos dies magno cum fervore, nec deest illis, qui è publicis Devotionibus lucra sua captant, congerendae pecuniae occasio. Bini ad portam Oratorii stabant Quaestores cum impressis foliis, totius novae machinae descriptionem continentibus. Haec jugiter vendebant, immo ad emptionem ingredientes coebant.

Dum in Oratorio extraordinario haec devotio peragitur, in vicena Cursus Plateae ultro citroq(ue) discurrent viri, faeminaeq(ue) omnis Generis Mascharis vestitae. Longo agmine procedunt currus, in quibus non nisi (pag. 112.) transvestiti conspiciuntur. Sunt etiam, qui recentis vestibus propriis, larva duntaxat facies obtegunt, medianq(ue) per plateam deambulant. Spectavi longissimam ita insanientiu(m) seriem. Quae Bravia per hos dies pro cursuris equis exponenda sunt, impresso, aedificiorumq(ue) parietibus adfixo Conservatorum Romanae Urbis edicto, adnunciari consueverunt.

(XVII.) Per hos dies, quibus propter publicam currentium eorum(m) solemnitate plateae omnes obrepta sunt hominum insanientium multitudine, non satis tutus est ad Urbem accessus. Nonnulli vita spoliati, Alii vulneribus affecti, quidam rebus suis privati feruntur. Fraude emungitur, vi extorquetur, furtis denique rapitur undiq(ue) pecunia. Piaculu(m) est Romae per hos dies intra domesticos parietes se recludere. Miserrimus quisque, cui etiam panis deest quotidianus, congestos aliquot denarios emendae larvae impendit, ut hac tectus longam Cursus plateam perambulare possit. Quibus tenuiores sunt, Facultates, ut illa a se procurari possit, mutatis, aut in versis saltem vestibus in publicum prodeunt. Spectavi hodie aliquam diu Viros muliebribus vestibus contextos, Mulieres virili habitu vestitas per plateas discurre. Mirum mihi et illud adparuit, quando intra Collegium de Propaganda fide, aliudq(ue) aedificium e regione positum longissimum Funem extensum vidi, ex quo omnis Generis ludicrae vestes dependebant. Nihil non excogitatum Italus, ut emptores suis alliciat mercibus.

(XVIII.) Peculiaris in Urbe est consuetudo, quae in exponendo pro quadraginta horarum devotione Eucharistico Numine in Ecclesiis, ad quas illa recurrit, observari solet, quam hodie in templo Patrum Dominicanorum supra Minervam primum (pag. 113.) videndi opportunitatem habui. Circa horam 10-mam Solemnis de Eucharistiae Sacramento Missa decantatur,

Sub qua accenduntur paulatim innumerae candelae, quibus tali occasione principalis Ara illustrari solet, atque fenestrae Ecclesiae undequaque defractis cortinis obteguntur, ut plus tenebrarum, quam lucis sit in Ecclesia, fulgorq(ue) innumerarum candelarum melius adpareat. Sacerdos Missam decantans, duas consecrat hostias, alteram à se surrendam, alteram pro publicae adoratione Ostensorio adplicandam, quae huic, peracta communionem, per diaconum imponitur. Stat interim super Altaris tabulam (In marg.: in medio) Ostensorium donec Missa perficiatur. Hac terminata, relicto in eodem loco Ostensorio, Sacerdos cum adsistentibus Sacristiam subit, Casulam deponit, assumptoq(ue) Pluviali ad Altare revertitur, adsistentibus et uno qui crucem praefert, praecedentibus, nec non Religiosis ceteris viris (In marg.: binis atque binis) (si expositio fiat in templo Regularium) cum accensis candelis in medium Sacristiae prodeuntibus. Intonato deinde hymni P a n g e l i n g u a initio, longa, serie intra Ecclesiam processu cum Sanctissimo adornatur, continuatur per decursum Processionis canendo praedictus Hymnus à Sacerdote autem S(anctissimo) defereente alternatim cum Adsistentibus Psalmi quidam de memoria inter procedendum recitantur. Reditur deinde ad Aram, in medio hujus deponitur rursus S(anctissimo) devote incensatur, cum illo datur Benedictio, illud deniq(ue) per Caeremoniarium stola provisum in manus summitur, et in altissimo Altaris apice collocatur. Pone Altare sunt gradus, per quos collocandi Ostensorii, causa ascendere debet Caeremoniarius quo euntem acolythi reverenter comitantur. Collocato ad destinatum hunc locum ostensorio, Sacerdote à gradus Altaris cum suis flectente, omniq(ue) Religiosorum Virorum cetera in genibus persistente, Lytaniae OO. Sanctorum solemniter decantantur, atque ita expo (pag. 114.) sitionis solemnia clauduntur. Observandum praeterea, in illa Ecclesia, in qua expositionis Quadragenariae tempus expirat, et ex qua in aliam proximum transire debet ordo, eadem hora (In marg.: nempe X-ma) Solemnem Missam Decantari, haec decantate cum (Sanctissimo) pro Ecclesiam Processionem adornari, persolutoq(ue) Hymno Ambrosiano T e D e u m S(anctissimo) Tabernaculo recludi.

A praedictis spectavi rursus eorum Cursum, inter cadentes copiosos imbres productum. Excitari sane in extraneo Romam veniente, atque tam famosum cursum vel unica duntaxat vice considerante admiratio debet, quid cursibus his per decem continuos dies productis oblectationis insit quod tantopere Romanos ad longam illam plateam alliciat, per quam equi illi decurrere consueverunt, et quae propterea pretiosissimis Aulaeis decoratur? Disploduntur tormenta, Pontificiorum militum excubiae undique collocantur, Pagmata pretio (In marg.: persoluto) occupanda longa serie construuntur, Fenestrae omnes Spectatorum multitudine obsidentur, contrusionibus loca deniq(ue) omnia stantibus molesta redduntur. Post tantos apparatus, longinquamq(ue) expectationem (In marg.: dato per explosum tormentum signo), procurant per mediam plateam tres, quattuorve equi, Aureis chartis, in formam alarum paratis decorati, qui clamore ingenti Populi concitati fugiunt celerrime, ut Bravium (In marg.: in ex-

tremo plateae angulo defixum) adsequantur. Hic finis est totius Spectaculi. Dilabitur deinde in omnes partes innumerabilium hominum multitudo. Curribus reducibus perstrepunt omnia, et à copiosis equitibus vix hominis pedes euntis vita in securitate relinquitur.

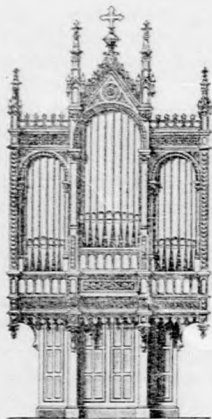
Hoc die Pontifex vulgato edicto, ad serenitatem temporis impetrandam, Collectam à Sacerdotibus intra Missam recitari jussit. Exemplar Edicti impressum per Cardinalem Urbis Vicarium Dombibus religiosus singulis missum est. Quam multiplex Climatum diversitas. 18-va Februarii legisse in Nostris partibus pro facienda hujusmodi Collecta Episcopale Mandatum, prodigio simile visum fuisset.

(Pag. 115.) (XIX.) Hodie fortuito multiplicium rerum spectandarum occasio mihi enata est. In Ecclesia S. Laurentii, et Damasi, in qua pro Quadraginta horarum devotione exponebatur S(anctissimo) Eucharistiae Sacramentum, et in qua propterea principalis Ara, pegmatibus elevata, innumerisq(ue) candelis illustrata conspiciebatur, Capella Cardinalia celebrabatur. Decem numero Cardinales praesentes aderant, Stalla in medio Ecclesia posita, materiae sericeae obducta occupantes, ad quorum pedes, in gradu humiliori longa serie considerabant Aulici Cardinalium Capellani, sericea talari coloris violacei veste induti, suorumq(ue) Principium Bireta rubra in manibus tenentes. Sola haec functio per longum Divinorum temporum dictos Capellanos occupatos tenebat. Eaedem fere ceremoniae in S(anctissimo) in eminenti Arae loco collocando observatae sunt, quas heri in templo Dominicanorum (um) peragi videram, nisi, quod Diaconum S(anctissimo) deportantem, Canonici hujus Ecclesiae, accensis faciibus instructi, usq(ue) ad Arae festigium praecesserint, Cardinalibus in suis Stallis interea flectentibus. Ecclesiae hujus incunabula à S. Damaso Papa repetuntur, à quo illa in honorem S. Laurentii Martyris constructa esse dicitur, instaurata subinde munificentia Successorum Pontificum. Arae Principali Catacumba subjecta est, in quam per dupplicis ordinis gradus fit descensus. In hac praeter Sanctorum Hypolithi Portuensis, et Damasi Papae corpora, religiose adservatur caput S. Barbarae Virginis et Martyris. Inde adivi duas Ecclesias, ad hoc usq(ue) tempus a me nequaquam visas, alteram, quae B. Mariae, Sanctaeq(ue) Luciae Martyri et Virgini dedicata est, alteram Parochialem S. Stephani in Piscinula nuncupatam. Illam Stephanus Evodius Assemanus, Archiepiscopus Apameae consecravit, estq(ue) propria (pag. 116.) Confraternitatis Confalonis, uti Inscriptio refert.

Redux per forum Minervae, illudq(ue) Splendidis Pontificis, et illorum, qui de comitatu esse solent, curribus, nec non equitibus occupatum esse cernens, intellexi suam sanctitatem coram exposito in Minervitana Ecclesia Sacramento preces fundere. Ingressus Ecclesiam, vidi Pontificem Superflexorio ante Aram collocato (In marg.: provolutum) ferventer orantem. Coram S(anctissimo) exposito Caput albo Caputium tectum habebat. Post aliquantulas preces, egressus, ad Collegium Ecclesiasticum, e regione hujus Ecclesiae immediate positum, pedes concessit.

BODA JÓZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztanács szives tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bárminemű javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközölök.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Magyar gyártmány.

Tudvalevő, hogy minden egyháznak tűzmentes szekrényt kell szereznie. Amely egyháznak még eddig nincs tűzmentes szekrénye, forduljon bizalommal ...

METEOR

pénzszekrény- és tresorgyárhoz

■■■■ Budapest, VI. Gömb-utca 59. ■■■■

Mintatelep V. Marokkoi-u. 4.,

hol a legegyszerűbbtől a legkomplikáltabb tűz és betörésmentes szekrények kaphatók.

Az Erdélyegyházmegyei központi alapítványi pénztár Gyulafehérvár, a Veszprémi püspökség és a Szent-Isván-Társulat Budapest stb. szállítói.

Árjegyzék díjmentesen küldeték. ■■■■ Telefon 103-71.

Alapított 1840-ben. 1890-ben állami ezüst-éremmel kitüntetve. . .

Hönig Frigyes

es. és kir. szabadalmazott haranggyár, ARAD, Rakóczy-utca 11-28.

Ajánlja a hangoknak elő-revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. szabadalmazott harangjait, melyekkel igen tetemes súly és armegtakarítás értékéi p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú harang hangja egy más regibb szerkezetű 400 kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű forgatható vasharang felszerelést, melyek a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyed, hogy egy gyermek is több harangot húzhat egyszerre.

Regi harangoknak ilyen forgatható könnyen húzható vasszerelésre való átalakítását, — repedt harangoknak újraváló ontését vagy csekély felülízetes mellett való becserélését.

Tűzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PECS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott reverendák és címádák, papi civil öltönyök előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialek, velumok, baldachinmok, mnisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készíttetnek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.** !
— Személyesen is megjelenek — !